

betragte som enhver anden Indtægt, der flyder til Statens Embedsmand. Jeg ser ikke rettere, end at, hvor forskjellig Mindretallets Opfattelse end er fra min, falder den dog i eet Punkt sammen med min Betragtning, nemlig med Hensyn til Præstepengene i Kjøbstæderne. Disse Præstepenge have slet ikke anden Oprindelse, end at de ere oppebaarne efter Vedtægt. Det staar i Chr. V.s Lov, at Præsterne skulde nyde de Præstepenge i Kjøbstæderne, som hidtil brugeligt været har, og det er det Samme, som staar om Smaaaredsel og Offer. Derfor har jeg allerede under 1ste Behandling udtalt den Mening, at Præstepengene rettest burde affattes ved en saadan Lov som denne. Naar jeg ikke har stillet noget Endringsforslag i denne Retning, er det af Hensyn til, at Loven kun omfatter Præstekaldene paa Landet, men jeg er villig til naarsomhelst at stemme for, at Præstepengene i Kjøbstæderne og i Kjøbenhavn bortfalde. En af de Betragtninger, som lede mig med Hensyn til disse Indtægter for Geistligheden, er den, at der skal være Righed i denne Beskatning, men saaledes som det er nu for Dieblikker er der den største Ulighed af den historiske Grund, at det Hele fra Først af har udviklet sig paa Frivillighedens Grundlag, og at det først i Aarhundrebørnes Løb er blevet til tvungne Paalæg. Saaledes udredes der jo ikke Smaaaredsel i Kjøbstæderne, medens paa den anden Side Præstetiende hviler paa Kjøbstadjerder, og saaledes er der jo paa Landet ikke noget Tilsvarende til Præstepenge, i og for sig, undtagen det skulde være den Afgift, der er paalagt Godseierne eller, som der staar i Loven, de tiendefrie Sæbegaarde, saa at det i Grunden er en reel og ikke en personlig Byrde. Dette Paalæg svarer jo vel nærmest til Præstepengene, men er jo efter Lovens Udtalelse et Slags Vederlag for Tiendefrihed; men det er jo dog soleklart, at, saaledes som Tiendeaafgiften er for Tiden, betydde de Præstepenge, som udredes af Sæbegaardene, Intet, og det er ikke Andet end en tom Form, naar man vil paastaa, at Sæbegaardenes særegne Paalæg skulde evaluere Tienden, hvis Tienden var paalagt Sæbegaardene. Jeg tror altsaa, at alle disse ulige Afgifter bliver man lettest af med ved denne Leilighed. Jeg har forgjæves forsøgt at faae at vide, hvor meget Smaaaredselstienden og Smaaaredselen andrager. Jeg har derom henvendt mig til den bedste Kilde, som findes her i Landet, og som ikke er længere borte end ovre paa den Bænk, men jeg kunde ikke opnaa nogen Kundskab om Størrelsen. Smidlertid tør det jo dog antages, at, hvorledes man end betragter Geistlighedens Lønning, og hvorledes man end beregner Præstegaardenes Indtægter, hvad enten de nu i det Væsentlige afhænder, eller en større Del af dem blive henliggende til Geistlighedens legemlige Forsørgelse, blive dog disse Smaaatiender paa

Sæbegaarden og af Kvæget, Smaaaredsel og Præstepengene, naar man tager dem med, en forsvindende Bagatel, og jeg kan ikke indse, at Statens Værdighed opretholdes ved saadanne smaalige Afgifters Opkræven gennem Amtstuerne, hvad enten de nu skulle gaa, som jeg formoder, under Finantsministeren, eller det skulde være under Kultusministeren, i hvilket sidste Tilfælde det efter min Opfattelse af hans Stilling faar et endnu uheldigere Udseende. Jeg har tilladt mig at fremsætte disse Bemærkninger, men, jeg gjentager det, jeg ventet slet ikke denne Sag videre gennemført — jeg mener dermed ikke blot mit eget Forslag, men det hele Lovforslag, — og jeg sluffes ikke i denne Henseende; thi da vi havde Lovforslaget til 1ste Behandling, havde jeg den selv samme ugunstige Forventning som idag.

Ministerens for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer):

Den ærede Ordfører begyndte sit Foredrag idag med at udtale, at det vel nu kunde antages, at denne Sag maatte eller burde være moden til Afgjørelse. Ja, jeg skulde ganste tiltræde denne Udtalelse af den ærede Ordfører, naar der ses hen til det lange Tidrum, i hvilket denne Sag periodisk er vendt tilbage til Forhandling; men bliver man ikke staaende ved denne Betragtning, ser man nærmere efter, hvilken Overensstemmelse der maatte være i Døveotanterne, der blive de afgjørende i Sagen, tror jeg, at man omtrent kan sige, at vi nu ere ligesaa vidt, som vi altid have været. Thi det kan ikke forbiges, at det Maal, der ved dette Lovforslag skulde efterstræbes, sættes forskjelligt fra de forskjellige Sider, ogjørend man bliver enig om, hvad Maalet er, og hvad Maalet maa være, før kan det heller ikke nytte, idetmindste ikke nytte stort at tale om Enkeltheder, at vurdere disse Enkeltheder mere til den ene eller til den anden Side, man naaer dog alligevel ikke Maalet. Jeg har gjentagne Gange udtalt, hvilket det Maal er, som jeg tilstræber ved en Lønningsslov for Geistligheden, det er da dette, at anvende de nu til Geistlighedens Lønning henlagte Midler paa en mere frugtbar Maade, end de hidtil have været anvendte paa, men derimod ikke til at tjene Penge til andre Formaal. Dersom man nu altsaa er enig med mig i, at det Maal, der skal efterstræbes, er at anvende de nu til Geistlighedens Lønning henlagte Midler paa en mere frugtbar Maade end hidtil, kommer det næste Spørgsmaal: hvorledes skal der da til dette Formaalets Fremme raades over disse Midler? Og saa svarer jeg: den naturlige Maade, hvorpaa man vil raade over disse Midler, er at indbringe dem i en særlig Fond. Gjør man dette, vil man til enhver Tid faae Oversigt over, hvilke Indtægter man har, og hvilke Udgifter man har, og man vil til enhver Tid kunne dømmes om, hvad